

EL LLENGUATGE

Calma!

Es curiós d'observar que la frase imperativa *Estigues quiet!* sembla admetre dues reduccions diferents, cada una d'elles, per tant, formada solament per un dels seus dos termes: *Estigues!* i *Quiet!* En realitat, però, aquest fet només és possible en certs casos, car generalment *Estigues!* significa «Cessa de fer el que fas» i *Quiet!* vol dir més aviat «No et moguis!» o «No et belluguis!». En tot cas, amb *Quiet!* tenim un exemple de frase exclamativa formada per una simple forma adjectiva, com a reducció d'una oració d'imperatiu, cosa que no sembla pas gaire corrent en la nostra llengua, en què són més aviat les formes d'imperatiu les que tendeixen a esdevenir frases exclamatives: Així mateix, en d'altres casos, és generalment amb substantius i no amb els adjectius corresponents que tendim a formar frases exclamatives: potser, per exemple, no es pot rebutjar del tot *Atent!*, reducció teòrica de *Estigues atent!*, però no hi ha dubte que és més normal *Atenció!*

Un adjectiu que avui s'ha posat de moda d'usar com a equivalent de frase, amb un valor exclamatiu o interjeccional variable, és *tranquil*; però la filiació d'aquest ús és ben dubtosa, i és, per tant, ben de doldre que alguns publicistes, per mimetisme inconscient o per retre amb complaença culte a la moda, li donin una bel·ligerància que no es mereix i l'admetin en textos que haurien d'ésser un model de llenguatge. Tant més, que aquesta admissió comporta arraconar d'altres formes d'expressió més genuïnes i, alhora, de significació més precisa. Una d'aquestes formes d'expressió és la que constitueix el substantiu *calma*, usada amb valor exclamatiu, és a dir, com a equivalent de frase, per a intentar d'apaivagar l'excitació o l'acalorament d'aquell o aquells a qui és adreçada. Podríem trobar molts exemples d'aquest ús, però ens limitarem a adduir el de l'entrada del rei Assuerus, de *Primera història d'Esther*, de Salvador Espriu: *Calma; favor; una mica*. Però en d'altres casos, amb l'equivalent de frase que avui es forma amb l'adjectiu *tranquil* no es pretén apaivagar l'excitació d'algú sinó eliminar la seva preocupació o el seu neguit. Trobaríem sense dubte diverses frases imperatives que poden fer aquesta funció, com és ara *No pateixis* (o *No patiu*), que deu ésser la més habitual. (I als indulgents amb certs manlleus idiomàtics, els demanaríem si, parlant en castellà, dirien «No padezcas».)

Albert Jané